

El llenguatge

Entendre-s'hi

Els verbs obtinguts a partir d'adjectius, formats amb el prefix a, pertanyen els uns al primer grup, com afinar, assegurar o aplanar, i els altres al tercer grup, com acovardir, alleugerir o aclarir. Com es veu, doncs, aquesta distribució no coincideix exactament amb la del castellà, el qual, pel mateix procediment, ha obtingut també uns verbs anàlegs dels seus adjectius corresponents.

Tenim, així, que aclarir és un verb del tercer grup, que es conjuga com seguir o servir. Els qui se supediten fidelment als esquemes del castellà, en lloc de aclarir diuen «aclarar». I, naturalment, no diuen únicament «aclarar» sinó que tota la conjugació del verb se'ls ressent de la forma impròpia de l'Infinitiu. «Encara no m'ho ha aclarat», «A veure si ho aclararem», «Ningú no aclarava aquelles partides del pressupost», «Espero que m'ho aclari d'una vegada», «No hi ha qui s'hi aclari», són frases que podem no únicament sentir sinó fins i tot llegir en textos d'algunes publicacions. Com hem dit, aclarir s'ha de conjugar com seguir o servir. Per tant, caldria dir, sense vaciHar: Encara no m'ho ha aclarit, A veure si ho aclarim, Ningú no aclaria aquelles partides del pressupost, Espero que m'ho aclareixi d'una vegada .. Recordem la cançó de Nadal: Aclarida (no «aclarada»), beneïda, venturosa nit de Nadal...

Hem deixat sense aclarir, però, la darrera frase incorrecta proposada: «No hi ha qui s'hi aclari». La forma correcta del verb aclarir hi seria, és clar, aclareixi, com serveixi o segueixi. Però aquí la incorrecció és més greu, perquè afecta tota l'expressió. En l'oració «No hi ha qui s'hi aclareixi» tots els mots són correctes, però la frase no és catalana. No hi guanyem res, substituint «aclarar-se» per aclarir-se com a equivalència de l'expressió del castellà «aclararse», sovint usada en oracions negatives: no fem si no dissimular la seva condició de calc servil. La nostra expressió genuïna, en aquest cas, es entendre-s'hi. Diríem, per tant, No hi ha qui s'hi entengui o, millor encara, No s'hi enten ningú.

Albert Jane